

V tej številki berite:

● **KDO BO NOVI PAPEŽ**
Zapis o volitvah papeža na drugi strani
● **SREČANJE S POLJSKO PRESTOLNICA KRIZARJEV**
Nadaljevanje potopisa iz Poljske na tretji strani

● **TEHNIČNE ZANIMIVOSTI** na četrti strani
● **DNEVNIK PETIH PEŠCEV**
Poročilo o nesreči, ki je pretresla ves Kranj na peti strani
● **MODA** ● **DOM** ● **DRUZINA**
Prispevke o tem berite na osmi strani

● **SAMORASTNIKI**
Filmski zapis o novem slovenskem filmu na deveti strani
● **RDECELASKA**
Naš nov roman na deseti strani
● **MLADA RAST**
● **HOROSKOP IN HUMORESKA**
● **KRIZANKA**

Fantje v sposojenih frakih in v cilindrih, dekleta pa v visokih petah in lepo krojenih oblekah, to je glavna značilnost vseh sprevedov, ki so jih priredili letošnji maturantje kranjskih šol. Od vseh so kranjski gimnazijci še najbolj ugajali. Bili so tradicionalno zadržani, resni in važni. Prvič so letos peljali razredni ključ v kočiji s konjsko vprego. Malo nenavadna slika za vek motorizacije.

Ostale šole so se vedle bolj po domače. V njihovih sprevedih je bilo veliko folklornih manir. Ponarodele gostilniške popevke in morda kakšen skrit fantovski požirek so jim pomagali, da so bolj korajžno hodili po kranjskih ulicah.

Na sliki spreved kranjskih gimnazijcev.

Križem po svetu

BRITANSKI DRŽAVNI PRAZNIK

V prisotnosti britanske kraljice je bila ob britanskem državnem prazniku v Londonu velika parada, ki je minila po stari angleški navadi po srednjeveških običajih. Pred kraljico so korakali po pravilih, ki so stara nekaj stoletij. Med najstarejšimi oddelki je bil polk škotske garde v značilnih oblačilih. 37-letna britanska kraljica Elisabetha je bila prav tako v starem posebnem oblačilu.

STO LET PODZEMSKÉ ŽELEZNICE

V Londonu, britanskem glavnem mestu so proslavili stoletnico podzemne železnice. Da bi prireditev bila čim bolj zanimiva, so ljudje prišli na proslavo oblečeni po modi, ki je bila v nošnji leta 1863, ko je podzemna železnica vozila prve potnike. Edina izjema je bil minister britanskega prometa, ki je neki ženski poljubil roko po pravilih iz leta 1963.

NESREČA NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI

Na železniški postaji v Lizboni se je pripetila huda nesreča. Streha težka nekaj ton se je zrušila na potnike. Umrlo je 52 oseb, težko ranjenih pa je okoli 50. Postaja je bila ta dan prepolna, ker so potniki čakali na prihode in odhode vlakov.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Če ste na Bledu ne morete zgrešiti sivolase zarjavele glave s sila hudomušnimi očmi — ali bolje — **FRANCA BIJOLA**, šegavega portirja blejskega kopališča. Pravijo, da kadar je dobre volje, zabava celo družino okoli sebe, če pa ni, je zmožen vsakega neubogljivega paglavca preganjati do konca parka.

● Vam je kaj dolgčas?

— O, prav nič. Vsak dan cmokne kdo s čolna v vodo, da imamo zabavo. Ljudje mislijo, da je čoln avto in da lahko lezejo iz njega, kakor jih je volja. Predvčerajšnjim se je »okopala« debela študentka iz Ljubljane včeraj visoka in suha gospa z Angleškega, za jutri bomo pa še videli.

● Kaj pa tisti, pravi kopavci?

— Vsak dan več jih je v vodi. Najbolj pogumni so Nizozemci. Pripovedujejo, da pri njih ni tako poštenega sonca, da bi lahko pregnal meglo, zato jim je pri nas vedno zadosti toplo. Sicer pa so to najbolj mirni, zadržani in skromni.

Čoln ni avto

blejski gostje. Radodarni so s cigarami, a mi ne teknejo. Našega žganja pa ne marajo. Kakšen jajčni konjak jim pa rad steče po grlu.

● Ste letos že kaj posebno prijetnega doživeli?

— Igral sem v filmu. Moral sem škiliti proti brhkemu dekletu. Se razume, da mi je bila vloga zelo všeč. To bo film, morate ga videti!

● Imate pri svojem delu kakšne težave?

— V tem času največ s šolarji in njihovimi vodniki. Ti bi najraje videli, da bi kar jaz pazil na otroke. No, pa to bo kmalu minilo.

Mimogrede smo zvedeli še to, da je največ simpatij prijaznega portirja na strani težjih kopavk, da so se te vedno rade pri njem tehtale (navadno jih je namreč »oguljufal« za 3 ali 4 kilograme). Ob koncu ko je bilo na vrsti fotografiranje, se je izkazalo, da ga je strah samega na sliki. Toda o vsem tem ne smemo pisati, saj nam je zagrozil, da nam bo sicer Glas poslal nazaj v Kranj. Danes je pa tako težko za naročnikel

METKA SOSIČ

Kdo bo novi papež?

Rekli so ...

Ko je 3. junija zvečer umrl v vatikanskem dvoru papež Janez XXIII. je ta novica pretresla ves svet. Papež Angelo Roncalli, do 28. oktobra 1958 dobrodušen kardinal v Benetkah, si je v manj kot petih letih pridobil takšen ugled, da ga zdaj vsi ljudje uvrščajo med zgodovinske osebnosti naše dobe.

Ko je v oktobru mesecu 1958 novi papež stopil na balkon svoje vatikanske palače in skozi okno začel blagosloviti zbrano množico na Petrovem trgu, so o njem vedeli verniki samo, da je bil beneški patriarh, ki je pred tem dolgo dobo preživel v diplomatski službi rimokatoliške cerkve. Bil je nuncij v Sofiji, Carigradu in Parizu.

Papežev prstan

Kardinal ANGELO RONCALLI je imel že 77 let, ko so mu v oktobru mesecu 1958 v Petrovi cerkvi v Rimu natakili papeški prstan. Rimska kurija je bila

Pokojni papež Janez XXIII — papež mira

presenečena, ko je kardinal Roncalli izjavil:

»Zelim« — je dejal novi papež — »dobiti ime Janeza XXIII.«

To je bila njegova prva ločitev od tradicije. Do takrat si namreč še noben italijanski papež ni izbral imena Janeza. Novo ozračje, ki ga je prinesel v Vatikan dobrodušen Benečan, ni samo presenetilo vatikanske kurije, temveč ves svet. V štirih letih, ko je bil Petrov naslednik v vatikanskem dvoru, je napravil več kot vsi prejšnji papeži.

Kaj je skromnega papeža, ki je bil kmečkega porekla, privedlo do tega? Brez dvoma njegovo siromašno poreklo in stik s kmečkimi in delavskimi ljudmi. Dobro je vedel za pogoje, v katerih delajo kmetje in delavci. Papež je spoznal, da se je svet spremenil in sebi je postavil nalogo, da cerkev prilagodi tem spremembam.

Predvsem je bil Janez XXIII papež miru. Kadarkoli je prihajal v stik s politiki in državniki, je bila njegova prva naloga, da je govoril proti vojni. Papež je priznanje za mirovna prizadevanja dobival največkrat od levice.

Konec križarskih vojn

Papež Janez XXIII je bil vsestransko delaven. Zanimala ga ni samo cerkev, temveč na splošno usoda človeštva in sveta. Izdal je ukaz, da končajo s križarsko vojno proti poganom. Prepovedal je duhovnikom, da bi se vmešavali v politične zadeve v posameznih deželah.

Siroka razgledanost papeža je vplivala tudi na razmere v Italiji. V njegovem času je prvič prišlo do sodelovanja katoličanov in socialistov v italijanski vladi. Zato ni čudno, če je komunistična poslanka Maria Belonci v italijanski skupščini, ko je zvedela za papeževo smrt, vzkliknila:

— To je bil prvi papež, ki sem ga imela rada!

Kdo bo naslednik

Zdaj je več ali manj verjetno, da bo naslednik papeža Janeza XXIII živel v njegovi senci.

Kardinali, ki so se v teh dneh zbrali v Rimu na konklave, bodo pač težko našli človeka, ki bo dorasel staremu »dobremu papežu«.

Kot je znano, papeža volijo popolnoma ločeno od sveta, v kapeli, ki ji zazidajo vrata. Dokler papež ni izvoljen mora ostati volilno telo ločeno od sveta. Ta osamičenje je potrebna, da bi preprečili vsak vpliv »od zunaj«. Šele ko je papež izvoljen, iz prostora spustijo svetel dim. To je znak, da je papež izvoljen.

Italijanski kardinali, ki jih je v volilnem telesu največ, bodo bržkone zopet hoteli postaviti za papeža Italijana.

Po položaju v Vatikanu je najmočnejši mož kardinal Cigognani. Ta je v svojih rokah zadržal moč, ki je do se-

daž ni imel noben kardinal. Kardinal je sekretar vatikanske države, v svojem bistvu predsednik papeževe vlade. Osemdesetletni kardinal Amletto Cigognani ima eno slabo lastnost: preveč je že star. Pokojni predsednik Roosevelt je za njega nekoč dejal: »To je pravi genij.«

Naslednik desnice

Dokaj vplivno mesto v rimski kuriji ima tudi kardinal OTTAVIANI, ki se je že na lanskem koncilu postavil na čelo konservativnih sil v katoliški cerkvi.

Razen njega je še po svojem položaju močan kurijski kardinal Bea. Vendar so zadnje volitve papeža leta 1958 pokazale, da položaji v vatikanski hiši ne dajejo vedno prednosti pri izvolitvi. Papež Janez XXIII je prišel v Vatikan iz Benetk.

Kandidatna lista

Narodnostni sestav sedanjih konklave — papeža letos namreč voli okoli 300 udeležencev konklave — je dovolj pester.

Udeleženci konklave so se že razdelili v tri skupine: v konservativce, v nevturaliste in progresiste. Boj se bo vodil med konservativci in progresisti. Oboji pa se bodo potegovali za glasove nevturalistov. Lahko se zgodi, da bo zaradi tega izvoljen za papeža prav kdo iz vrst nevturalistov, da bo tako odložen prepir, da mora novi papež nadaljevati delo Janeza XXIII.

Kardinal Ottaviani

globus • globus • globus

Počitek

FRANCE NUYEN, francosko-kitajska filmska igravka, se je za štirinajst dni napolila na Havaje, da bi tam pri neki ameriški prijateljici preživela v miru letni dopust. Igravka v času dopusta govori z domačini samo z znaki.

Diplomski izpit

WILMA RUDOLPH, ameriška olimpijska zmagovavka, je na univerzi v Tennessee opravila diplomski izpit. Sprinterice, ki jih ima v rokah na sliki, je dobila za darilo k uspešno opravljenemu izpitu.

Spreten tat

RUDOLF MACIEYCZYK, 24-letni poštni uslužbenec, je iz nekega poštnega avtomobila ukradel pol milijona zahodnonemških mark. Nemška policija s pomočjo Interpola še vedno išče storivca. Razpisana je velika nagrada.

Whisky na glavo

MADELEINE LIBIEU mlada francoska manekenka, ki je nastopila v zadnjem Fellinijevem filmu, se je hitro vživela v rimsko »la dolce vita« (sladko življenje). Ko je pred dnevi prebrala v dnevniku princa Filippo Orsinija odlomek o sebi, je bila tako jezna, da je na pričevi glavi razbila kozarec z whiskyjem.

»Evropsko-ameriških problemov ni mogoče rešiti s popraviljem fasad, ne da bi pri tem popravili celotno zgradbo.«

Walter Lippman, ameriški komentator

»Žena postane stara šele takrat, ko njene prijateljice o njej več ne klepetajo.«

Simone de Beauvoir, francoska književnica

»Med vsemi bitji na zemlji samo moški pretepajo svoje žene. Toda izmed vseh bitij ženskega spola je edino žena lahko zares neprebavljiva.«

Fernandel, francoski filmski kontik

»Pametna žena ima na milijone oboževalcev: same neumne moške.«

Maria Calas, grška operna pevka

Med kandidati za papeževega naslednika je milanski nadškof kardinal Montini že potrdil, da je v korist Cerkve treba nadaljevati delo prejšnjega papeža. Milanski nadškof je bil pri prejšnjem papežu posebno v čislju.

Kardinala Lercara tudi prištevajo med najresnejše kandidate za cerkvenega poglavarja. Pravijo, da se je kardinal šele pred kratkim »spreobrnil« in pristopil k naprednejši struji.

Poleg teh dveh je še na listi manj znano ime Francesca Robertija, perfekta Vrhovnega apostolskega sodišča, ki bi bil zaradi pravniškega znanja primeren za papeža, ki ga čaka nadaljevanje ekumenskega koncila.

France Nuyen

Rudolf Maciejczyk

Wilma Rudolph

Madeleine Libieu

Srečanje s Poljsko

Varšavo smo zapustili v dežju. Vožnja po mazurski ravnini je bila zaradi pustega vremena enolična, skoraj utrujajoča. Stevilne reke in jezera, osamljene domačije, zakrite z drevjem in majhne vzpetine z njivami na pobočjih, sivina vode in gosta močvirnska trava, vse to je dajalo pokrajini neko svojevrstno mehko, ki naredi človeka otožnega. Pomislil sem: Če bi posijalo sonce, kako bi se razvedrilo to široko prostranstvo — kot človeški obraz, ki mu odstreemo s čela skrbi.

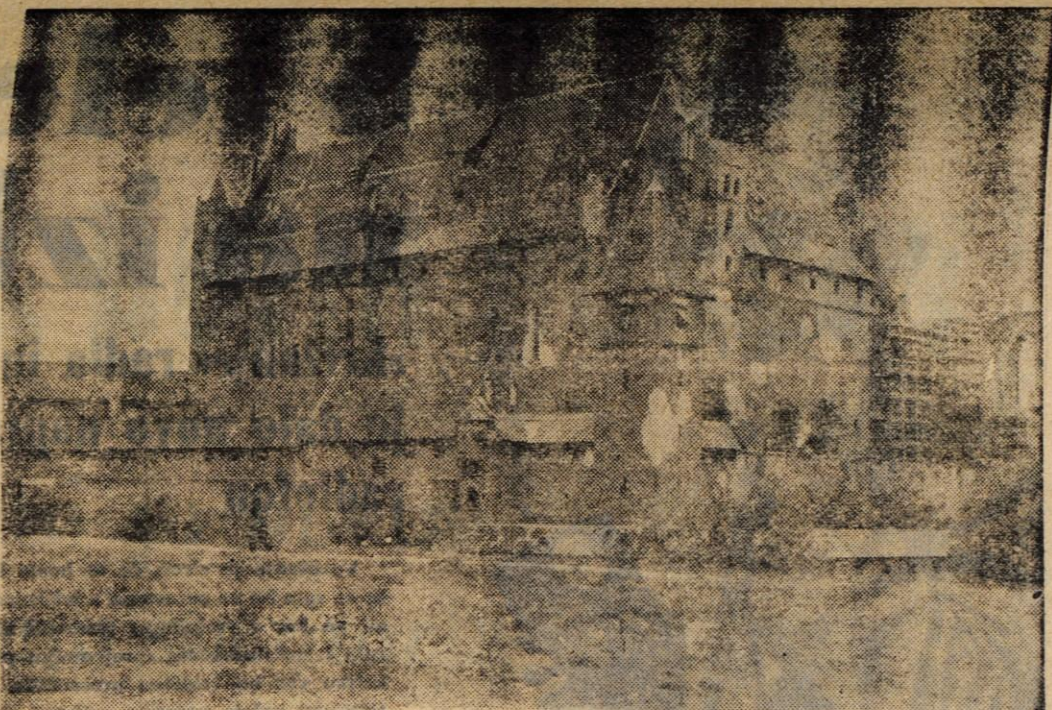
Pozno popoldne smo se ustavili v Malborku. Mesto je bilo v srednjem veku križarska prestolnica. Zaradi moči in okrutnosti tega reda je bilo znano po vsej Evropi. Od tu so veliki mojstri, ki so načelovali redu, v imenu križa z ognjem in mečem širili vero in nemško oblast med litavskim in poljskim ljudstvom, ki je bilo v teh krajih ponekod še pogansko. Poljaki so se nemškim vitezem večkrat upirali, l. 1410 pa so jih pri Grunwaldu dokončno premagali. Duhovni in posvetni viteški red, ki je bil ustanovljen med tretjo križarsko vojno v Palestini in je veljal za nepremagljivega, je tako doživel prvi in največji zlom. Po njem se ni več opomogel. Znani poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je to razgibano zgodovinsko obdobje opisal v romanu Križarji. Po njem so posneli Poljaki tudi film, ki je dobil v svetu mnogo priznanj.

Mogočna trdnjava, ki je sestavljena iz treh delov, je videti od daleč kakor orjaško gnezdo. Visoki zidovi opečnate barve se drug nad drugim dvigujejo proti nebu. Predgradje je obdano z močnim obzidjem in številnimi obrambnimi stolpi. V sredini predgradja je globok jarek, napolnjen z vodo. Po pridvižnem mostu se pride v srednji grad, kjer so bile sobe za goste, velike obednice, cerkev, v podzemlju pa ječe, kamor so zapirali ujete viteze, dokler jih ni kdo odkupil. V visokem gradu je stanoval veliki mojster. Tu so bile tudi zakladnice in posebni prostori, kjer so shranjevali relikvije. K trdnjavi so spadala še številna poslopja za vojaštvo in služinčad ter hlevi, žitnice, orožarne, pekarnice in podobno, tako da bi se trdnjava, če bi jo oblegali, lahko branila tudi nekaj let.

Med zadnjo vojno je križarski grad utrpel precejšnjo škodo. Toda do danes so ga že v tolikšni meri obnovili, da je spet privlačen turistice, ki potujejo proti Baltiku. Posebno pozornost mu je posvetil tudi režiser A. Ford, ki je posnel tam vse notranje prizore za svoj film o križarjih.

Neptunov vodnjak pred magistratom v Gdanku

Del križarskega gradu, ki je bil v vojni najmanj poškodovan

Na dvoru velikega mojstra

Do jantarjeve obale

Ni ga bilo med nami, ki ne bi trdil, da je Gdansk najlepše mesto na Poljskem. Ne vem, morda to ni čisto res, toda jasno nebo nad nami, ulice polne sonca in svež veter od morja, vse to je tako vplivalo na nas, da smo bili kot prerojeni. Prvič, odkar smo odšli z doma, smo se brezskrbno sprehajali po ulicah brez dežnikov in dežnih plaščev, brez čemerosti in naveličanosti na obrazih, razumevajoč in zanimajoč se za vse, celo za najbolj zapletene rodbinske, vojaške in druge zadeve raznih tamkajšnjih odličnikov in plemenitašev od trinajstega stoletja naprej.

Stari Gdansk je najljepši in najbolj prijeten del mesta. Ozke in visoke hiše se naslanjajo druga na drugo. Pisane strehe se stopničasto prehitevajo proti nebu. Z večbarvnih pročelij nas zro velika, svetla okna.

Po Dolgi ulici, mimo trgovin in stojnic, kjer prodajajo knjige kakor na naših trgih sadje ali solato, pridemo do magistrata. Pred njim se lesketa v soncu Neptunov vodnjak. Nekajkrat se postavimo na stopnice, po dva, trije ali cela skupina, fotoaparati škrtnejo, potem pa se razkropimo po pritličnih trgovinicah. Vsakdo hoče kupiti kaj za spomin. Najbolj nas privlačijo predmeti iz jantarja. Raznovrstne broške, zapestnice in ogrlice nam mamijo oči. Skoro sem se odločil za dolg, lepo oblikovan ustnik. Toda ko mu je prodajavec izmeril dolžino in povedal ceno za centimeter, so se moje drobnolastniške želje takoj porazgubile. Kdo bi si mislil, da ta okamenela smola, v kateri je zalitih nekaj smeti, droben listek, mušica ali kaka druga žuželka, toliko stane.

Pri kupovanju spominkov smo posebno fantje kmalu začeli tožiti, da nas muči žeja. Zato je bil ogled slovite pivnice piva v kleti poleg magistrata skoraj neizbežen. Po strmih kamnitih stopnicah smo se pomikali v podzemlje. Omeniti je treba, da v tem svojevrstnem lokalu ne poznajo niti stolov niti miz. Pod širokimi oboki so razpostavljeni samo sodi različnih ve-

likosti; manjši služijo namesto stolov, večji pa nadomeščajo mize. Ko smo torej posedli in se nas je ob brljenju debelih sveč in ob visokih vrčih močnega piva jela polasčati dobra volja, sem se kajpada tudi zaradi (centi)metrske cene jantarjevega ustnika docela potolažil.

Iz Gdanska smo odhajali tudi na krajše izlete. Eden takih je bil ogled Baltika. Z ladjico smo se odpeljali po kanalu, ki se zajeda globoko v mesto, potem skozi пристanišče in mimo ladjedelnic ter se izkrcali na obali izven mesta. Močan veter in brezkončna sivina do obzorja. Vedno enako — v soncu in dežju. Celo največji optimisti so sramežljivo poskrili kopalne hlačke in sklenili, da se bodo kopali raje doma.

V Olivi smo si v znameniti božjepotni cerkvi ogledali druge največje orgle v Evropi. Prijazni organist nam je priredil polurni koncert. Poslušali smo in skoro nismo mogli verjeti, da zmore en sam človek zvabiti iz orjaških piščali toliko čudovitih zvokov.

Kolegi so nas lepo sprejeli

V vseh poljskih mestih, ki smo jih obiskali, so nas kolegi študentje zelo lepo sprejeli. Prirejali so spoznavne večere in nas vabili na svoje prireditve. Včasih se je zgodilo, da smo bili isti večer povabljeni na več krajev. Tako so v Varšavi nekateri odšli na koncert, ki so ga priredili študentje filozofske fakultete, drugi smo si ogledali izbor poljskih risanih filmov v filmskem klubu, tretji pa so se odločili za študentovsko satirično gledališče. Dva kolega, ki sta obvladala nekaj poljščine, sta ostala na debatnem večeru v domu, kjer smo stanovali.

Toda najbolj je kulturno in zabavno življenje študentov razgibano v Gdanku. Med študentovskimi klubi je posebno znan ZAK, ki ima svoje prostore v lastni stavbi blizu starega dela mesta. Vsakdo, ki ga vprašaš zanjo ti jo bo prav tako hitro pokazal, kot ti pokažejo v Ljubljani dramo ali opero. V ZAK imajo študentje svojo kavarno, svojo kino dvorano, gledališče, prostor za slikarske razstave, v posebni manjši dvorani pa nastopa študentovski kabaret, ki je zaradi kvalitetnega programa znan tudi izven poljskih meja. Kaže, da znajo poljski kolegi izkoristiti prosti čas bolje, kot ga izkoriščamo pri nas. Seveda imajo za to tudi več možnosti.

JANEZ JUVAN

Naprava, ki jo vidite na sliki, je prvi prototip radiofona, v katerem so združene dobre lastnosti radia in telefona. Z nadaljnjim raziskovanjem je odpadla slušalka in številčnica se je znatno zmanjšala. Cela naprava ima danes videz manjšega tranzistorskega sprejemnika

ZANIMIVOSTI

Atomska centrala bo segrevala Stockholm

Pričakujejo, da bo prihodnje leto prva nuklearna električna centrala v Švedski začela segrevati in oskrbovati s tokom glavno mesto.

To centralo, ki je oddaljena od centra Stockholma le 15 kilometrov, so začeli graditi 1957. leta. Njena kapaciteta je sorazmerno majhna in več kakor tri četrtine njenih sposobnosti bodo porabili za segrevanje. Ta centrala ni toliko pomembna zaradi praktičnih koristi, ki jih bodo imeli Švedci od nje, temveč zaradi izkušenj, ki si jih bodo pridobili inženirji, znanstveniki in urbanisti.

Atomska električna centrala pri Stockholmu je v marsičem edinstvena. Reaktorska dvorana, ki je visoka 40 metrov, se od zunaj sploh ne vidi, ker je zgrajena v neki pečini. Nenavadno je tudi to, da je reaktor nameščen tako blizu gosto naseljenih mestnih predelov.

Tranzistor — prišepetovavec

Na Poljskem je bil pred nedavnim izdelan tranzistorski aparat, ki izredno uspešno zamenjuje siflerja v gledališču. Ta miniaturni aparat si igralec pritrudi za uho, anteno pa potegne v lasuljo. Tranzistor mu posreduje besedilo, ki naj ga izgovarja. Tako mu ni treba več napenjati siflerja čutil, da bi slišal precej oddaljenega pomagača — siflerja in lažje zbere svoje misli za mimiko.

Premična električna centrala

V Coventryu je bila 7. maja prikazana neka premična električna centrala, ki lahko proizvede električno energijo za potrebe mesta z 10.000 prebivavci. Ta prvi plinski turbinski generator ima industrijski letalski motor tipa »Proteus«, ki ga izdeluje angleška tvrdka Bristol Siddeley. Elektrarna je montirana na posebni kamionski šasiji in se lahko prepelje po cesti, železnici ali z ladjo oziroma letalom. Namenjena je za nadomeščanje pri prekinitvah ali pa za ojačanje toka na gradbiščih, predvsem pa bo koristila na področjih, ki so manj razvita in nimajo električne napeljave. To elektrarno je že najela francoska vlada, ki jo bo uporabila na Korziki pri neki gradnji. Stane 100 tisoč funtov.

S telefonom na izlet

»Križanje« radia in telefona je dalo novo napravo - radiofon

Vprašanje je sicer, če se boste kaj posebno začudili, ko se vam bo na potovanju z železnico, avtobusom, letalom ali pa kar v trolejbusu pridružil človek, ki bo držal v roki tranzistorskem sprejemniku podoben zaboječek. Nekoliko vas bo verjetno presenetilo, če se bo ob nekem trenutku začelo namesto prijetne glasbe oglašati brenčanje v enakomernih presledkih, kajti takoj boste pomislili na telefonske znake. Toda medtem ko boste vi radovedno prisluškovali, bo vaš sosed izvlekel na zgornji, ožji strani škatle majhno teleskopsko anteno, tako kot je običajna na vsakem tranzistorskem sprejemniku, obrnil stikalo, nato pa približal škatlo k obrazu in rekel: »Ja, tukaj je številka ta in ta. Kdo pa kliče?«

Ugledni ustvarjanci Izumitelj trdi: to je naprava prihodnosti

To je res, zato nikar ne začnite sumljivo ogledovati kar vseh tranzistorskih sprejemnikov po vrsti, če se morebiti v njihovem ohišju ne skriva kaj takega. Za enkrat je vsa stvar šele pri prototipih.

Radiofon, ki ga je izumil moskovski inženir Leonid Kuprjanovič, je združil sebi v prid lastnosti telefona z radijskimi sposobnostmi in je bil pred kratkim prvič razstavljen v javnosti. Podobne radijske pogovorne naprave sicer niso nove, vendar pa nobena ni bila tako zelo dognana.

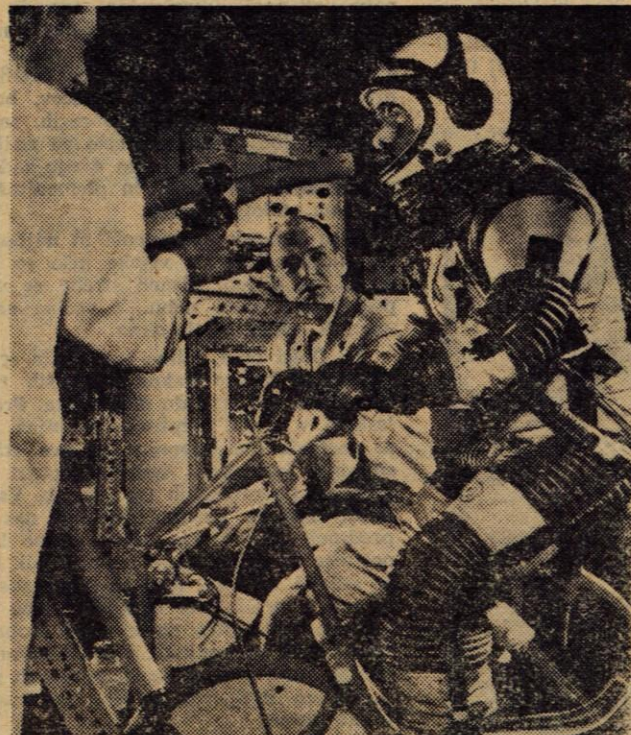
700 gramov težka naprava meri 11×8×3 centimetre, kar

je glede na znane oblike telefonov izredno malo. V notranosti tega majhnega, ročnega ohišja, ki je iz umetne mase, sta vgrajena dva oddajnika in en sprejemnik. Eden izmed oddajnikov je namenjen za oddajanje na ultrakratkih valovih, drugi pa na kratkih. Tuljav sploh ni, sprejemnik in oddajnika pa sta sestavljena iz tranzistorjev, ki so pritrjeni na že odtisnjene stikalne plošče. Poraba električnega toka je izredno majhna in radiofon krije svoje potrebe iz majhnega akumulatorja (nikelj-kadmij), ki ga lahko vsak čas ponovno napolnimo. Kot slušalka in telefon služi na hrbtni strani naprave nameščen kristalni zvočnik. Valovi se izbirajo s stikalom, kakršne uporabljamo pri radijskih sprejemnikih. Na levi strani zgoraj je seveda neobhodno potrebna številčnica, ki je podobna telefonskim, samo da je precej manjša.

Pogovor do razdalje 80 kilometrov

Za zdaj sta samo dve možnosti za povezavo s svojim sobesednikom, ki jih izberemo s številčnico na že znani način. Pri prvi lahko pokličemo poljubno osebo, ki je v krogu 80 kilometrov in nosi pri sebi radiofon. Z drugo pa je mogoče vzpostaviti zvezo z radio-telefonsko centralo, ki pa mora biti v tem krogu. Take centrale so seveda za zdaj še stvar prihodnosti, vendar pa se bodo pojavile povsod tam, kjer se bo sčasoma nabralo večje število radiofonskih naprav. Predstavljamo si jih lahko take, kakršne so navadne centrale, vzpostavljale pa bi zvezo med radiofonom in naročniki navadnih telefonov. Pot take povezave bi torej potekala od radiofona prek radio-telefonske centrale, avtomatske telefonske centrale do navadnega telefona. Ta pot bi se z avtomatizacijo lahko toliko skrajšala, da bi bile mogoče direktne zveze.

Med drugim pa ima radiofon razen velikih prednosti tudi nekaj pomanjkljivosti. Omenjajo predvsem kratko razdaljo, ki jo dosežejo valovi, s čimer bo radiofon igral bolj vlogo lokalnega značaja. Posebno v Sovjetski zvezi je taka razdalja zelo malenkostna. Razen tega pa se bodo ob razširjeni uporabi aparatov na ožjem področju pojavile že znane radijske težave, ko nastanejo zaradi prenatrpanosti motnje. No, ko bodo v Rusiji prešli na serijsko proizvodnjo in bodo med tem napravo že temeljito preizkusili, takrat šele bodo radiofoni dobili svojo pravo vrednost.

V zvezli z razvojem in načrti preizkušajo v Združenih državah Amerike z najrazličnejšimi napravami dognati sposobnosti kandidatov za vesoljsko moštvo. Z vozilom, ki je v osnovi zelo podobno kolesu, preverjajo porabo kisika pri močnem gibanju. »Kolesar« tliči pri tem v uniformi, ki jo bodo nosili tudi prvi ameriški inženirji, ko bodo po približno štirih letih startali z Apollo - vesoljsko ladjo.

Dnevnik petih pešcev

Za poškodbami prometne nesreče v Kranju sta umrla dva ponesrečenca - Gumijasta kolesa meljejo ljudi

Dnevnik so običajno osebne izpovedi V glavnem jih pišejo zaljubljena dekleta, znameniti ljudje in vojni zločinci. Dnevnik petih pešcev je osebno samo po opisu dogodkov, izpovedi pa so bolj posplošene, ker je prenos osebne nesreče zgolj časnikarsko obdelan. Ta dnevnik je hkrati ponatis izpovedi, ki sta jih dva ponesrečenca v zadnji stiski izgovorila, pa bi bilo nepošteno, če bi jih brali kot časnikarsko raco. Marsikatera pretresljiva izpoved zaradi življenjske stiske ni bila izgovorjena.

Nekega lepega dne pred kosilom

Ponedeljek, 3. junija — Dan je bil že razklan na dve polovici. Pet pešcev je začutilo praznino v želodcu. Bil je siv ponedeljek, ki je že po pravilu najtežji dan v tednu. Vsak človek ta dan težko čaka konec delavnika.

Dela je konec. Po petih minutah smo vsi na ulici, ki so ozke, da bi se na pločnikih najbrž tudi ščurki stiskali. **Edvard Habjanič**, knjigotiskarski strojnik, je stopil v trafiko na Koroški cesti. (Pet minut pozneje ga bodo vlekli izpod koles avtomobila. Strojnik tega ne ve.) Prodajkvi prigovarja: »Hitro, mudi se mi!« Namenjen je na zmenek v hotel »Evropo«. (Ne ve, da ga bo družba zaman čakala, dokler ne bo razvozan njegov izostanek.)

Drugi pešec je **Jože Pogačnik**, ki takrat, ko se namerava vrniti popoldne v urad, pušča klobuk na obešalniku. Klobuk je ostal na obešalniku... Geometer se že nekaj dni veseli kot otrok. Drugo jutro bo odšel s skupino na teren. (Pa se je zmotil. Odpeljali ga bodo v ljubljansko bolnišnico z zlomljenim prsnim košem.)

Na trgu je nekje srečal tretjega pešca **Franja Snedica**. Pogovarjata se, ali bi obiskala nekega znanca v Trziču. Popoldan je bil lep. (In za dolgo dobo odhajata na delo. Ne vesta pa, da jima nesreča že preži za hrbtom.)

Četrti in peti pešec sta **Franc Fujan** in **Drago Fuchs**. (Oba bosta ležala na isti strani.) **Fuchs** je namenjen iz službe domo, na kosilo. (Njegovo kosilo bo pozno, ker ga bodo najprej pregledali zdravniki, **Franc Fujan** pa bo zamu-

dil kosilo. Prinesli mu bodo večerjo v bolnišnici.)

Rebra nadomeščajo zavore

Ponedeljek, 3. junija — nekoliko pozneje — Uradni zapisnik je suh. Ob 14.10 je pri drogeriji na Titovem trgu v Kranju voznik **Janez Drol** s poltovornim avtomobilom podrl pet pešcev, ki so bili v tistem trenutku na pločniku in na cesti. Štirje pešci so obležali pod vozilom, **Drago Fuchs** pa je dobil le lažje poškodbe. **Drago Fuchs**, ki je bil takrat edini sposoben misliti, pripoveduje: »V tem času običajno odhajam iz službe. Prvi trenutek sploh nisem vedel za kaj gre. Nenadoma mi je nekaj s vso silo priletelo v hrbet, da sem se opotekel. To je bil nabrž poškodovani **Fujan**, ki se je odbil od vozila in padel z glavo ob pločnik. Potem so se na vozilu odprla vrata in izstopil je prebledel voznik. Zamahnil je z rokami in dejal: »Zavore so mi odpovedale.«

Dva izmed ponesrečenecv sta ležala pod vozilom. Vsi so bili sivi kot plesen. **Fuchs** pripoveduje: »Kaj takega še nisem videl.«

Začela se je zmešnjava. Ljudje so tekali sem in tja. Neki pešec, ki ga je vozilo samo rahlo odbilo, je iskal telefon v skladišču bližnje trgovine. Žena enega izmed ponesrečenih je vzela čevljev svojega moža in z njim stekla v trgovino.

Nekaj minut pozneje so bili poškodovanci v rešilnih vozovih. **Habjaniču** in **Pogačniku** so v zdravstvenem domu dali injekcije proti bolečinam. Voznik rešilnega avtomobila se spominja: »Bila sta pri zavesti, toda popolnoma omotična. **Habjanič** je med vožnjo dejal: »Peljite počasneje, ker me v prsih hudo bode.« Proti **Ljubljani** sta ponesrečenca utihnila in iz njunih ust ni bilo več slišati glasu.

Jeklena pljuča

Trije naslednji dnevi: torek, sreda in četrtek — spanje v nezavesti

Vozilo je **Habjaniča** in **Pogačnika** pritisnilo ob cesto. Pri tem sta si hudo poškodovala prsni koš. V bolnišnici so ju osamili. Njuni obiskovavci so se vračali domov potolaženi z zdravniškimi izvidi. V odločilni bitki med življenjem in smrtjo sta se sama vojskovala. **Pogačnika** so iz kirurške klinike premestili na infekcijsko, kjer imajo posebne naprave za pospeševanje dihanja. Zdravnik je rekel, da je njegovo srce zmožno prenašati življenjske napore še 50 let. Sreda je minila v negotovosti

V četrtek je bil operiran **Snedic**. Na njegovem bolniškem listu so vpisane naslednje poškodbe: pretres možganov, zlom nosne kosti, zlom leve stegnenice in poškodba desnega kolena. Operacija je uspela in njegovo zdravljenje je sedaj še vprašanje časa. Posledic po mišljenju zdravnikov pri hoji ne bo čutil. **Habjaničeva** usoda je še vedno negotova. — Njegovo zdravstveno stanje je kritično. **Pogačnik** preboleva krizo bolj uspešno. **Fuchs** kljub izpahnjenu gležnju in manjšim praskam po telesu hodi od prvega dne naprej v službo.

Prva žrtev

Petek, 7. junija — črni petek — Petek je pravijo slab začetek. Na kirurški kliniki je dopoldne ob desetih umrl **Edvard Habjanič**. Prelom reber in pljučnica sta mu zaprla oči.

Pogačnik je popoldne še vedno v nezavesti. Proti večeru pa se zbudi. Sinu, ki je takrat na obisku, naroči, naj mu prinesejo časopise. Nad preobratom so veseli vsi zdravniki. Menijo, da je sedaj že izven nevarnosti.

Druga žrtev

Sobota, 8. junija — dan kot vsi dnevi — Četrti pešec **Franc Fujan** je okreval. Odpustili so ga iz bolnišnice. To ne pomeni, da je že zdrav. Prostor je moral odstopiti bolj potrebnim bolnikom. Trajalo bo najmanj še šest tednov, preden bo popolnoma okreval. Prostor na kirurški kliniki je majhen. Bolniki romajo domov in — v mrtvašnico.

Fujanov delež po poškodbah ni majhen, vendar je v primerjavi z ostalimi rojen pod srečno zvezdo. Pri njem so zdravniki ugotovili vrsto lažjih telesnih poškodb, vendar so notranji organi ostali nepoškodovani. Dobil je lažji pretres možganov, rano na glavi, zlom palca na desni roki, zlom dveh reber in zlom medenice.

Popoldne se je **Pogačnikovo** zdravstveno stanje zopet poslabšalo. Med obiskom je ležal že v nezavesti. Proti večeru ob 19.10 pa je umrl. Bil je petdeset let star, pet let mlajši od **Habjaniča**. Vzrok smrti isti: prelomi reber in pljučnica.

Grobница pod kolesi

V nedeljo in v torek popoldne sta bila dva podobna pogreba. Podobna po žrtvah, nepričakovana, težka, prezgodnja in tragična. Žrtvi so pokopali in ni pravih krivcev in ni pravične kazni in ni izhoda.

Hkleparju so pripeljali obtolčeno vozilo, ki se mu poznajo udarci narejeni s človeškimi kostmi. Pločevino bodo poravnali, lak bo zakril madeže in prevozno sredstvo bo zopet imelo prednosti pred človekom na cesti. — Pločevina nima pameti. To vedo tudi miličniki. Zato v njej vedno nekdo sedi, ki ima oblast nad pločevino. Včasih se nam zdi, da ljudje iz te pločevine ne vidijo več nikamor. Zapirajo se v njo, ne da bi pogledali, v kaj sedajo.

Takšne nesreče se nam pripetijo, ker pre pogosto delamo napake, ali pa ima vmes prste »višja sila.« (!?) Če bo šlo tako naprej, je najbolje, da počasi vsi odpremo svoje žiro račune na mestnem pokopališču.

ZDRAVKO TOMAZEL

Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 4.05, 5., 6., 7., 8., 10. 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13, 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 15. junija

6.30 Napotki za turiste	15.15 Zvoki s Havajev
8.05 Postarček v mladinski glasbeni redakciji	15.30 Majhen zborovski koncert
8.35 Skladbe Janeza Maticiča	16.00 Vsak dan za vas
8.55 Za šolarje	17.05 Gremo v kino
9.25 Operetni napevi v plesnem ritmu	17.50 Pianist Russ Convay
9.40 Igra pihalni orkester JLA	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.15 Concerto grosso za godala	18.10 Uvertura, ansambli in arije
10.40 Seznanite se s Parkerjevimi	18.45 Naši popotniki na tujem
10.55 Vsak dan nova popevka	19.05 Glasbene razglednice
11.00 Pozor nimaš prednosti	20.00 Po domače
12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Spanring: Kaj nudimo živinorej s topinamburjem	20.00 Arsene Lupin
12.15 Slovenske narodne v raznih izvedbah	21.00 Za konec tedna — ples
12.30 Koncertni drobž	22.15 Oddaja za naše izseljence
13.30 Od pianina do big-banda	23.05 Plesni zvoki
14.05 Po naši domovini	
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	

NEDELJA — 16. junija

NEDELJA	poslušavcem naše pesmi
6.30 Napotki za turiste	20.40 Z lokom po strunah
7.40 Pogovor s poslušavci	20.50 Sportna poročila
8.10 Mladinska radijska igra	21.00 Galerija opernih likov
8.45 »Iz mladih grl naj pesem domača zveni«	22.15 Skupni program JRT
9.10 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.	23.05 Glasbena medigra
10.00 Se pomnite tovariši	23.10 Skupni program JRT
10.30 Pesmi, ki so jih peli slovenski partizani	
11.00 Od uverture do kola	
11.30 Nedeljska reportaža	
11.50 Glasbena medigra	
12.10 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.	
13.30 Za našo vas	
14.00 Koncert pri vas doma	
14.10 Obisk v operni hiši	
15.15 Zabavni zvoki	
15.30 Prijetno nedeljsko popoldne s športom in zabavno glasbo	
19.05 Glasbene razglednice	
20.00 Zvestim in številnim	

PONEDELJEK — 17. junija

8.05 Jutranji koncert Komornega moškega zbora iz Celja	Možnosti intenzivne proizvodnje hrusk na Goriškem
8.30 Glasba ob delu	12.25 Slovenske narodne pesmi
8.55 Pisan svet pravljic in 9.25 Ponedeljsko popoldne ob narodni pesmi	13.30 Falla, Granados in Turina
10.15 Concerto grosso za godalni orkester	14.05 Majhen koncert Renate Tebaldi in Maria del Monaco
10.35 Naš podlistek	14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
10.55 Vsak dan nova popevka	15.15 Zabavna glasba
11.00 Pozor nimaš prednosti	15.40 Literarni sprehod
12.05 Zabavna glasba	
12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Slavko Vesel:	

16.00 Vsak dan za vas	20.45 Kulturni globus
17.05 Glasbena uganaka	21.00 Glasbena medigra
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	21.05 Skupni program JRT
18.10 Priljubljene popevke	22.50 Literarni nokturno
18.45 Na mednarodnih križpotjih	23.05 Plesna glasba
19.05 Glasbene razglednice	
20.00 Nekaj stare francoske glasbe	
20.15 Pol ure z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe	

TOREK — 18. junija

8.05 Obisk v zagrebški operni hiši	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.40 Igrajo veliki zabavni orkestri	18.10 Odmevi z gora
8.55 Za šolarje	18.45 S knjižnega trga
9.25 Mojstri simfonije	19.05 Glasbene razglednice
10.15 Mali ansambli v plesnem ritmu	20.00 Mali in veliki zabavni orkestri
10.40 Anglesčina — 10. lekcija	20.20 Radijska igra
10.55 Vsak dan nova popevka	21.00 Sretni večer
11.00 Pozor, nimaš prednosti	22.15 Skupni program JRT
12.05 Zabavna glasba	23.05 Do polnoči v plesnem ritmu
12.15 Kmetijski nasveti — Inž. Franc Zdravec: Načrta zreja plemenskih bikov	
13.30 Melodije od tod in ondod	
14.05 Za šolarje	
14.35 Dve klavirski skladbi Vasilija Mirka	
15.45 Trio za 2 violini in violo	
15.15 Zabavna glasba	
15.30 V torek na svidenje	
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 Koncert po željah poslušavcev	

SREDA — 19. junija

8.05 Opera in balet	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.5 Pisan svet pravljic in zgodbe	18.10 Od skladatelja do skladatelja
9.25 Popevke v sredo dopoldne	18.45 Ljudski parlament
10.15 Nekaj za pihala	19.05 Glasbene razglednice
10.30 Človek in zdravje	20.00 V podvečer
10.40 Slovenske narodne umetnosti	20.16 Trikrat petnajst
10.55 Vsak dan nova popevka	21.05 Skupni program JRT
11.00 Pozor, nimaš prednosti	21.45 Igra zabavni orkester
12.05 Zabavna glasba	RTV Ljubljana
12.15 Kmetijski nasveti — Veterinarstvo	22.50 S popevkami okrog sveta
12.25 Pesmi in plesi iz vsega sveta	23.05 Melodije v noči
13.30 Prijetne operne melodije	23.25 Poljska glasba v kratkem prerezu
14.05 Za šolarje	
14.35 Ebonček in Hiter ples	
14.40 Beethovnovne sonate v G-duru	
15.40 Posnetki amaterskih skupin	
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 Promenadni koncert	

ČETRTEK — 20. junija

8.05 Od narodne pesmi do plesnih melodij	11.00 Pozor, nimaš prednosti
8.55 Za šolarje	12.05 Zabavna glasba
9.25 Cetrkov opoldanski operni spored	12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Levstik: O mednarodni akciji boja zoper lakoto
10.15 Pet minut za novo pesmico	12.25 Pihalne godbe s pestrim programom
10.40 Dva hrvatska pianista	13.30 Zabavajo vas veliki plesni orkestri
10.55 Vsak dan nova popevka	

14.05 Divja jaga — simfonična pesnitev	21.40 Pri slovenskih instrumentalnih solistih
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	22.15 Skupni program JRT
15.15 Zabavna glasba	23.05 Romantičnim plesavcem
15.40 »Prizor v ječi« iz opere Mafistofeles	23.20 Skupni program JRT
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 Sovjetski violinisti	
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	
18.10 Turistična oddaja	
19.05 Glasbene razglednice	
20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov	
20.45 Igra zabavni orkester Martin Gould	
21.00 Literarni večer	

PETEK — 21. junija

8.05 Glasbeni avtomat	16.00 Vsak dan za vas
8.30 Iz starejše slovenske glasbe	17.05 Drobne dragocenosti iz oper
8.55 Pionirski tednik	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
9.25 Petkovo simfonično popoldne	18.10 Vaši ljubljenci pojo
10.15 V ritmu valčka in polke	18.45 Iz naših kolektivov
10.35 Naš podlistek	19.05 Glasbene razglednice
10.55 Vsak dan nova popevka	20.00 Skladbe jugoslovanskih zborovskih skladateljev
11.00 Pozor, nimaš prednosti	20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
12.05 Zabavna glasba	20.30 Griegovi večeri
12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Ferčec: Smer selekcij govodi	21.00 Godala v ritmu
12.25 Slovenske narodne v izvedbi različnih zborov	21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
13.30 Sedem balkanskih in trije romunski plesi	22.15 Skupni program JRT
14.05 Za šolarje	23.05 Concertina in simfonija
14.35 Z zbori po slovenskem svetu	
15.15 Napotki za turiste	
15.20 Zabavna glasba	
15.38 Novosti iz fonoteke	

televizija

SOBOTA

Evrovizija	RTV Ljubljana
16.30 Salon letalstva — prenos iz Pariza	10.35 »Denis — pokora« — zgodba za otroke
RTV Beograd	RTV Beograd
18.10 Poročila	11.00 Poročila
18.15 »Boberček« predstava za otroke	15.15 Poročila
19.15 Dokumentarni film	RTV Zagreb
RTV Ljubljana	15.30 Avtomobilne dirke — prenos iz Le Mans-a
19.30 TV obzornik	16.15 Športno popoldne
RTV Beograd	RTV Ljubljana
19.45 Gospodarski mozaik	19.45 Propagandna oddaja
20.00 TV dnevnik	RTV Beograd
RTV Ljubljana	20.00 TV dnevnik
20.30 Sprehod skozi čas — reportaža	20.45 Avtocesta 1963
RTV Beograd	RTV Ljubljana
21.05 Igrani film	21.00 Vzkipelo mesto — jugoslovanski film
RTV Ljubljana	RTV Zagreb
22.05 Zgodba iz serije »Nič ena«	22.30 Poročila
RTV Zagreb	
22.30 Poročila	

NEDELJA

RTV Beograd	RTV Ljubljana
10.00 Poročila	19.30 Naši sončni dnevi — obisk v ljubljanskem živalskem vrtu
10.05 Kmetijska oddaja	RTV Beograd
	20.00 TV dnevnik
	20.30 Tedenski športni pregled
	RTV Ljubljana
	20.45 Križarka Varjag — sovjetski igrani film

kino

SOBOTA — 15. junija

Center ital. španski barv. CS film LAZNI ZAKON ob 18. in 20. uri	Center ital. španski barv. CS film LAZNI ZAKON ob 18. in 20. uri, premiera angleškega barv. filma USODNA CIGANKA ob 22. uri
Storžič domači film SLAVICA ob 16. uri, nemški barv. film PRI CRNEM KONJICKU ob 18. in 20. uri	Storžič ital. film LEPI ANTONIO ob 16., 18. in 20. uri
Letni kino Partizan domači film SLAVICA ob 20.30	Letni kino Partizan angl. barvni film PEKLENSKI KLUB ob 20.30
Svoboda sovjetski film KOTUZOV ob 20. uri	Center angl. barvni film USODNA CIGANKA ob 18. in 20. uri
Cerklje jug. barv. film ZVEZDA POTUJE NA JUG ob 20. uri	Storžič angl. barvni film PEKLENSKI KLUB ob 16., 18. in 20. uri
	Letni kino Partizan ital. film LEPI ANTONIO ob 20.30
	Svoboda ital. film LEPI ANTONIO ob 19. uri

NEDELJA — 16. junija

Center ital. španski barv. CS film LAZNI ZAKON ob 16., 18. in 20. uri	Storžič domači film VELIKO SOJENJE ob 10. uri, sovjetski film KOTUZOV ob 14. uri, nemški barv. film PRI CRNEM KONJICKU ob 16., 18. in 20. uri
Storžič domači film VESOLJA	Svoboda premiera angl. barv. CS filma PEKLENSKI KLUB ob 16., 18. in 20. uri
Letni kino Partizan domači film NA SVOJI ZEMLJI ob 20.30	Cerklje jug. barv. film ZVEZDA POTUJE NA JUG ob 16.30
Naklo nemški barv. film GRASCINA STRAHOV ob 17. in 19.30	

PONEDELJEK — 17. junija

Center angl. barv. film USODNA CIGANKA ob 18. in 20. uri	19.05 Pisani zabavni zvoki
	20.00 Novi deli Bacha
	20.45 Nekaj starih popevk
	21.20 Skupni program RTV

RTV Ljubljana

10.35 »Denis — pokora« — zgodba za otroke

RTV Beograd

11.00 Poročila

RTV Zagreb

15.15 Poročila

Evrovizija

15.30 Avtomobilne dirke — prenos iz Le Mans-a

RTV Ljubljana

16.15 Športno popoldne

RTV Beograd

19.45 Propagandna oddaja

RTV Ljubljana

20.00 TV dnevnik

RTV Beograd

20.45 Avtocesta 1963

RTV Ljubljana

21.00 Vzkipelo mesto — jugoslovanski film

RTV Zagreb

22.30 Poročila

PONEDELJEK

RTV Ljubljana

19.30 Naši sončni dnevi — obisk v ljubljanskem živalskem vrtu

RTV Beograd

20.00 TV dnevnik

20.30 Tedenski športni pregled

RTV Ljubljana

20.45 Križarka Varjag — sovjetski igrani film

Storžič premiera ital. filma LEPI ANTONIO ob 16., 18. in 20. uri

TOREK — 18. junija

Center — angl. barv. film USODNA CIGANKA ob 18. in 20. uri

Storžič ital. film LEPI ANTONIO ob 16., 18. in 20. uri

Letni kino Partizan angl. barvni film PEKLENSKI KLUB ob 20.30

Svoboda ital. film LEPI ANTONIO ob 19. uri

Jesenice »RADIO«

15. do 17. junija — ital. barv. CS film HERKULOV BES

18. do 19. junija — ruski film POCESTNICA

20. do 21. junija — italijanski film SMRT PRIHAJA Z VESOLJA

Jesenice »PLAVZ«

15. do 16. junija — španski film POTEPUHI

17. do 18. junija — italijanski barv. CS film HERKULOV BES

20. do 21. junija — ruski film POCESTNICA

Zirovnica

15. junija — italijanski film DELFINI

16. junija — ruski film DEVET DNI ENEGA LETA

19. junija — italij. barvni CS film HERKULOV BES

Dovje

15. junija — ruski film DEVET DNI ENEGA LETA

16. junija — italijanski film DELFINI

20. junija — italij. barvni CS film HERKULOV BES

Koroška Bela

15. junija — franc. ital. barvni CS film AFRODITA, BOGINJA LJUBEZNI

16. junija — ruski film POCESTNICA

17. junija — ruski film POCESTNICA

Kranjska gora

15. junija — ruski film POCESTNICA

16. junija — franc. italij. barv. CS film AFRODITA BOGINJA LJUBEZNI

19. junija — italijanski film SMRT PRIHAJA Z VESOLJA

Kropa

15. junija — italij. film NOC ob 20. uri

16. junija — italij. barvni film NE ZAPUSTI ME ob 17. in 20. uri

20. junija — ruski barvni film SERJOZA ob 20. uri

Ljubno

15. junija — italij. barvni film JEZ NA PACIFIKU ob 20. uri

16. junija — italij. barvni CS film JEZ NA PACIFIKU ob 16. uri

Skofja Loka »SORA«

15. junija — ameriški CS film NUNA ob 18. in 20. uri

16. junija — ameriški CS film NUNA ob 18. in 20. uri

17. junija — ameriški CS film NUNA ob 18. in 20. uri

18. junija — ameriški film BRAVODOS ob 20. uri

19. junija — ameriški film BRAVODOS ob 18. in 20. uri

20. junija — nemški film SATAN MAMI Z LJUBEZNIJO ob 20. uri

21. junija — nemški film SATAN MAMI Z LJUBEZNIJO ob 18. in 20. uri

Skofja Loka »PREDILEC«

15. junija — amer. CS film DVOBOJ NA SONCU ob 20. uri

16. junija — amer. CS film DVOBOJ NA SONCU ob 18. uri

Radovljica

15. junija — ameriški film ČUDODELKA ob 20. uri

15. junija — franc. špan. CS film PROTI JAMAJKI ob 18. uri

16. junija — ameriški film ČUDODELKA ob 18. uri

16. junija — franc. špan. CS film PROTI JAMAJKI ob 16. in 20. uri

Žirovnica

15. junija — angleški film ULICA BREZ DREVES ob 20. uri

19. junija — angleški film ULICA BREZ DREVES ob 18. in 20. uri

20. junija — avstrijski film PRI CRNEM KONJICKU ob 20. uri

21. junija — ameriški barv. CS film RIO BRAVO ob 20. uri

Duplica

15. junija — sovjetski film MORSKI VRAG ob 20. uri

16. junija — sovjetski film MORSKI VRAG ob 15., 17. in 19. uri

19. junija — angleški film NUJEN KLIC ob 18. uri

20. junija — angleški film NUJEN KLIC ob 20. uri

NOGOMET

Kranj — Jutri bo na sporedu zadnje kolo slovenske nogometne lige, v katerem se bo kranjski ligaš Triglav na svojem igrišču pomeril z moštvo mariborskega Zeleznčarja. Tekma bo ob 16.30 uri na igrišču Mladosti, medtem ko se bodo mladinci Triglava in Zeleznčarja srečali ob 15. uri.

ROKOMET

Jutri bo na sporedu drugo kolo pokalnega rokometnega tekmovanja. Srečali se bodo Savica : Zabnica (ob 9.30 na igrišču Savice), Sava : Mladost B (ob 9. uri na igrišču pred šolo Simona Jenka), Križe : Sodniki (danes ob 18. uri na novem igrišču v Križah), Tržič : Mladost B — ženske (ob 9. uri na igrišču v Trziču).

ATLETIKA

Ljubljana — Danes bodo kranjski atleti sodelovali na ekipnem republiškem prvenstvu za člane in članice, ki bo na osrednjem stadionu ob Titovi cesti.

KOSARKA

Maribor — Kranjski kosarji se bodo danes ob 17.30 v prvem kolu jesenskega dela republiške lige pomerili v Mariboru s tamkajšnjim Branikom.

Skofja Loka — Danes popoldne bo na igrišču v Sk. Loku finalno srečanje mladincev za naslov gorenskega prvaka med domačini in triglavani. Povratno srečanje bo jutri na igrišču v Savskem logu.

Kljub poletju ne smemo odložiti volnenih jopic. Prav prikupen model si lahko napletete sami, ni le lep, tudi praktičen je

MOLJI

Če ubijemo molja, ne smemo misliti, da smo se rešili te zalege. Gosenice, ki se izležajo po nekaj dneh iz jajčec, zro obleko. Samičke odležajo jajčeca med volnenimi vlakni, v šivih, žepih in zlasti na umazanih in prepotealih mestih oblačil. Ena samička znese po 250 jajčec. Žival leže jajčeca najraje na prašne, umazane in prepotene dele obleke. Zato je po-

trebno, da čez poletje volnene predmete, ki jih ne nosimo, temeljito operemo, priložimo dobro kemično sredstvo proti moljem in zavijemo v časopisni papir. Plašče in z volno podložena oblačila dobro prezračimo in temeljito iztepemo. Če nimamo vrečke, kamor bi spravili volnena oblačila, je primeren tudi kovček, ki se tesno zapira. Preden zložimo vanj ob-

lačila, ga znotraj dobro očistimo. Obleko pa sevda predtem pretresemo s sredstvom proti moljem. V stanovanju žive molji pogosto v podnih špranjah, zato včasih tla poškopimo s sredstvom proti moljem ali umijemo s kisom. V preprogi zatremo molje tako, da razprostremo čeznjo veliko krpo, namočeno v kis, ki jo do suhega zlikamo. Prav tak hud sovražnik moljev je sonce, tako bomo preprogo na soncu pošteno iztepli in se rešili te neprijetne zalege.

Dekleta, kozmetika in pričeske

Čeprav morajo tudi žene poskrbeti za svojo zunanost, pa je vendarle res, da se dekleta dlje zamudijo pred ogledalom. Večkrat smo že brale, da se lahko rahlo nalčimo, vendar ne pretiravajmo, posebno pa ne, če smo pri delu.

Morda imate težave s kožo, ker je premastna ter se vam kaj radi pojavijo mozolji, in to ravno takrat, ko bi želeli, da ste komu všeč. Če imate tako kožo, potem si jo vsaj dvakrat na teden umijte z Aseptin milom. Vsak dan pa uporabljajte Aseptin kremo. Maska, ki si jo pripravite iz kvasa, je tudi zelo priporočljiva. Vzamete za lešnik kvasa, ga raztopite v mlačnem mleku ali vodi, ter si to zmes nanesete na očiščen obraz. Učinkuje naj 10 minut, nato si izmižite obraz. Vendar se maske pripravljajo le enkrat tedensko, sicer se koža preutruja.

Tudi s pričeskami imamo večkrat težave. Če imate mastno lasišče je — bolje, da nosite kratko prstrižene la-

se. Sploh je v poletnih mesecih priporočljiva kratka pričeska. Pametno je, da si deklice včasih pogledajo svojo glavo tudi s pomočjo ogledala z zadnje strani. Kajne, da vam kopica lasnic ne dela častil! Zato si res, posebno, če nosite lase spete, lasnice dobro pritrдите in si jih skrite v lase.

Še mačkena modna muha, ki se je me verjetno ne bomo posluževale. Velja pa kot zanimivost na Zapadu. Posebno za večerne priložnosti si ženski svet izposodi umetne lase, torej si vpletejo v lase bogato umetno kito ali nosijo kar lasuljo. Nekateri trdijo, da je s tem ženi prihranjeno dosti truda in denarja, ki bi ga sicer pustila pri frizerju.

Rdeče jagode

Morda ste že opazovali otroke, kako srečni so, če v gozdu odkrijejo rdeče jagode. Zmagoslavno jih ogledujejo in hlastno sežejo po njih. Jagode niso samo zelo okusne, tudi zdrave so. Verjetno ste že slišali ali brali, da jagodovega listja tudi ne bi smeli podcenjevati. Res ne! Listje posušimo in ga nato uporabljamo. Kako pripravimo čaj? Vzemimo za ščep jagodovega listja, ga polijemo z vrelo vodo (1/4 l) in dobro pokrijemo. Po 15 minutah odcedimo čaj in imamo pravi čaj iz jagodovega listja. Pijača bo prijetna, če primešate še vročega mleka in dodate nekaj sladkorja. Jagode naj uživajo zlasti tisti, ki so po hudi bolezni še zelo slabi in brez moči. Telo se ne bo samo okrepilo, pač pa se bo tudi kri očistila, če boste pojedli več dni zapore-

doma 1/2 l jagod in popili zraven skodelico mleka. Če jagode vkuhamo, tako kot npr. češnje, marelice, višnje, nas bodo osveževale tudi v zimskem času. Jagode so koristne vročičnemu človeku, pijača iz jagod pa bo potešila žejo še tako žejnemu človeku.

Ljudem, ki so bolni na jetrih ali bolujejo na kamnih, bodo dele rdeče jagode samo dobro. Kot smo že prej omenili, jagode čistijo kri, zato so pravcato zdravilno sredstvo proti nečisti in mastni koži.

Mnogi ljudje dobijo po uživanju jagod — kropivnico. Čeprav kropivnica ni huda bolezen, pa je kljub temu neprijetna, zato se boste pač jagodam raje odrekli. Prav tako niso priporočljive vsen tistim, ki imajo leno črevesje in slab želodec.

Osnutki oblačil za like v »Samorastulkih«. Poročilo berite na naslednji strani

Samorastniki končno sredi snemanja!

META: Zavrgli so vas.

Najmlajši pristopi k materi in ona ga stisne k sebi.

META: Meta pogleda vse otroke, ko reče

Moje srce je posušeno in ne čuti nobenih drugih skomin razen ljubezni do vas.

Ko zmanjka mene, ne boste imeli tople kamre, kamor bi lahko stopili; zato poslušajte, kaj vam povem jaz, vaša mati — pankrtska mati.

Mene so mučili, ko še dobro vedela nisem, kaj je svet. Mogoče bodo mučili tudi vas, ko boste iskali vsak svoje Karnice.

Ne dajte se teptati od drugih, ne prenašajte ponižno krivic...

Otroci sprejmejo vsako njeno besedo. Meta tiho doda:

Toda tudi vi ne prizadevajte nikomur, nobenemu bližnjemu kakih krivic.

Meta utihne, otroci čakajo, a ona bolj sebi kot njim doda:

Na vašega očeta se ne smete hudovati. Karnice so zavrgle tudi njega. Karnice so ga zavrgle zadelj mene, zadelj vas.

Majda Potokar oblikuje izredno zatevno vlogo Hudobivške Mete v novem slovenskem filmu »Samorastniki«, ki ga režira Igor Pretnar

Končno bo Hudobivška Meta spregovorila te besede tudi v slovenskem filmu. Morda že na letošnjem jubilejnem puljskem festivalu med 27. julijem in 2. avgustom? Ni izključeno, čeprav režiser Igor Pretnar zagotavlja, da nikakor ne misli hiteti na račun kvalitete. To nas pomirja.

Seveda pa ne glede na to ekipa »Samorastnikov« kar se da intenzivno dela: filmske kamere brnijo zdaj na Gorjušah, zdaj v zasilnih (kaj so res druga snemanja važnejša?) ateljejih — v skladišču v Mostah pri Ljubljani in spet visoko na Pokljuki. Tam, kjer je pokrajina še gola, mrka kot je bil mrk tisti čas za malega, brezpravnega človeka. Čas, v katerem so rasli Metini samorastniki. V filmu je po-

maknjen nekoliko nazaj, da bi nam v še bolj čisti obliki približal duha Prežihovih »Samorastnikov«...

Filmska ekipa ima za seboj že več kot polovico od 60 predvidenih snemalnih dni, pred seboj pa le še tri tedne snemanja, če naj zadnja klapa pade 3. julija, kot upajo. Zato vsi trdo delajo. Posebno pa nekateri, na primer Majda Potokarjeva, ki igra Hudobivško Meto — cvetočo lepotic in izmučeno starko. Zahtevna in naporena vloga.

Ugledni ustvarjavnici

Priznati je treba, da se je producent »Triglav-film« zavedal teže svojih naloge in zaupal »Samo-

rastnike« res ugledni filmski ekipi. To velja posebno za igravsko zasedbo. Saj srečamo razen naše odlične dramske umetnice Majde Potokarjeve - Mete, na snemanju tudi Rudija Kosmača - Ožbeja, pa Karničnika Vladimirja Skrbniška, Karničnico Savo Severjevo, Metino mater Vido Juvanovo, župnika Staneta Severja, grajskega gospoda Maksa Furijana in Ožbejevega brata Volbenka - Lojzeta Rozmana. Režiser filma je Igor Pretnar, snemavec Mile de Gleria, komponist Bojan Adamič, medtem ko je montažo prevzel Vojko Duletič, ki je napisal (že leta 1954) scenarij za ta film.

Ekipa in njena zavzetost vliva zaupanje. In vendar so vsi zelo zadržani v svojih iz-

javah. Kdo ve, kakšen bo film. Prežih ni lahek, še posebno pa ni lahka filmska snov »Samorastniki«, čeprav je zelo privlačna. »Zgodba o nenavadni in siloviti ljubezni v okviru močne socialne drame« jih imenuje Pretnar. Zveni skoraj kot odlična, vsestransko učinkovita obraba za uspel film. Upajmo, da ne bo samo kot to izzvenel tudi film, čeprav že zdaj upajo na prodajo v tujino in na tistem tudi na kakšno puljsko nagrado. Verjetno ne brez razloga, toda dvomi so vseeno priporočljivi — da ne bo prevelikih razočaranj.

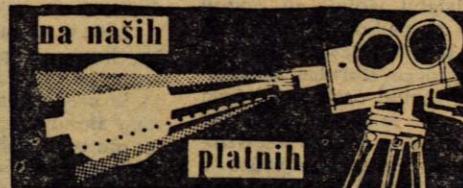
Ni pač lahko zadeti duha »Samorastnikov« — in narediti dober film, po umetniški moči vsaj približno enakovreden moči Prežihove besede. Prav gotovo se bodo ob »Samorastnikih« spet raz-

pletle dolge razprave o filmskih prenosih literarnih del in se bodo krhala mnenja. Toda na to in na vse ostalo bo treba še nekaj časa počakati — čeprav bo nedvomno to nestrpno pričakovanje. Izpolnili si ga bomo lahko z upanjem, da sicer utegne nastati spet slab film — da pa utegnejo biti »Samorastniki« tudi odlični film in celo eden najpomembnejših mejnikov v razvoju slovenskega filma. Prekretnica k bogati zakladnici naše književnosti: k »Visoški kroniki«, »Martinu Krpanu« in morda nekoč »Pod svobodnim soncem«.

Zato so naše oči še posebej uprte v skupino, ki po bohinjskih hribih in v ljubljanskih ateljejih snema »Samorastnike«. In na skrivaj držimo pesti!

Biblijska obsedenost

V iskanju vedno večjih tem so producenti filmskih spektaklov zadnje čase kar obsedeni z biblijsko tematiko. Italijanski producent Dino di Laurentis je začel s snemanjem prvega dela celotne biblije, ki naj bi ga režirala Fellini in Visconti in ki naj bi stal tri milijone angleških funtov. George Stevens medtem snema v Ameriki »Največjo zgodbo«, v kateri igrata Max von Sudow in Charlton Heston. V Ameriki pa se je zdaj režiser Fred M. Wilcox celo spomnil, da bo posnel film »Jaz sem Lucifer«, v katerem naj bi povedal biblijsko zgodbo tako, kot jo je videl Lucifer...

»LEPI ANTONIO« — italijanskega režiserja Maura Bologninija — je svojevrstna pol komična pol tragična zgodba bogatega mladega Siciljanca (Marcello Mastroianni), ki je užil toliko »ljubezni«, da se znajde pred resnično ljubeznijo (do Claudie Cardinale) nemočen. Seveda je film poln pristnega italijanskega temperamenta. Igra tudi Pierre Brasseur.

»PEKLENSKI KLUB« je angleška pustolovka o plemiču brez dediščine, ki postane cirkuški akrobat — »začinjena« z nekaj dolgočasnimi scenami orgij. Igrajo Keith Mitchell, Kai Fischer in Adrienne Corri.

»USODNA CIGANKA« je manj uspelo delo priznanega ameriškega režiserja Josepha Loseya (Čas brez usmiljenja, Betonska džungla). V naivni romantični zgodbi o ciganki in ukradeni dediščini sta zaigrala Melina Mercouri in angleški igravec Keith Michell.

Vselej sem se zanimala le za to vrsto hiš, vsa Italija je iz takšnih hiš, kjer posedajo ljudje zvečer v temi in varujejo skrivnosti, siromašne, grenke, svečlikajoče se skrivnosti. Romantična si, mi je vselej dejal Herbert, kadar sem ga poprosila, naj zaustavi avtomobil, ker sem si hotela ogledati eno teh hiš, kjerkoli; nikdar jim ni privoščil pogleda, poglede je namenil vselej le cerkvam in palazom, svojim Palladiom, Sansovinom in Bramatejem, vsemu umetnostnozgodovinskemu trinnefu. Vlak je potegnil in skrnil hišo, potem se je zunaj dokončno stemnilo in Franziska se je zleknila na sedežu. Znova si je prižgala cigareto. Neverjetno, da sem vse tako dolgo prenašala. Krepko je puhnil dim. Veš, Franziska, San Maurizio je imeniten primer Solarijevega senzualističnega poznega sloga. Ugajajo bi mi, če bi si ga kasneje z menoj ogledala. Spomnila se je, kako je dvignil kozarec konjaka in ga ovažal. En sam stavek, ena kretnja sta sprožila odločitev, na katero sem čakala tri leta kot na božjo sodbo.

Počasi kadeča cigareto, oprta z glavo na oblazinjeno naslonjalo, je Franziska strmela v temno okno, okno, ki je z neznanško hitrostjo brisalo noč, in se pričela čuditi.

Fabio Crepez, pozno popoldne

Fabio Crepez je vznevoljen listal po partituri 'Orfeja', odložil violino in bezal z lokom med stranmi. Arija Orfejeve tožbe mu je zdaj ležala, spremljali sta jo dve koncertantni violini obligati in eno izmed njiju je igral on sam, Fabio, tehnično je bilo vse v redu, vendar je vedel, da bo Massari v ponedeljek dopoldne, med poskusom pred generalno, potrkal in mu namenil trpinčen in teatraličen pogled: »Stile concitato,« bo zástokal, »kolkokrat naj vam še povem, Crepez? Vse dajete tako... tako...« iskal bo besed, »... tako odpovedujoče!«

»Toda če bom preglasen, maestro, utegnem preglasiti petje.«

»Preglasni ne smete biti, temveč živahni, razgibani, strastni!« Massari ne bo izpustil priložnosti za glasbenozgodovinsko predavanje. — »Gospodje,« bo predaval in nagovoril orkester z veliko kretnjo, »vedite, da je concitato, strastni slog, pravzaprav Monteverdijevo odkritje. Pred njim je obstajalo le ljubko-nežno in sproščeno molle in moderato, toda bojeviti izraz, bojevitost, jezo, je on sam prvi odkril v glasbi.«

»Kako je,« mu bo pevec vpadel v besedo, »bomo nadaljevali?« in Massari bo utihnil pa zmeden strmela v partituro. »Popolnoma prav imate, Crepez, ostanite mirno v ozadju,« bo odločil pevec, toda prav ta diktatorska kretnja tega kričечеge bedaka bo izpodbudila Fabia, da bo poslušal Mašarijevo željo in zaigral svoj del malce 'agitato', kar bo spremljal hvaležen pogled ponižanega maestra.

Fabio je, medtem ko je z violinskim lokom obračal strani 'Orfejeve' partiture, premišljeval, če res igra vse tako 'odpovedujoče', kakor se je izrazil dirigent, če bi občutek, ki ga je obvladal, lahko imenovali odpoved. Je bil resigniran, ker je bil star skoraj pideset let, ker se ni poročil, ker se je kot premaganec vrnil iz nekaj revolucionarnih akcij, iz španske vojne, iz partizanske borbe, vrnil domov v Benetke, kjer se je prikrl v svojem poklicu, kot violinist v orkestru opere Fenice, nekdanji bataljonski poveljnik mednarodne brigade 'Matteotti', vodja partizanskega gibanja na področju Dona di Piave, in zdaj možki, ki ni več deloval, človek pač, ki je prav dobro igral violino, imel malo prijateljev, pa se z njimi ni srečaval doma, temveč priložnostno, po gledališču, v baru pri Ugu, človek, ki je živel sam, v dveh sobah, ki mu jih je oddala vdova, bila je prav tiha, ga nikdar ni motila, le včasih je vstopil njen otrok, sedemletno dekletce, in poslušal, ko je vadil. Tu in tam ga je obiskala tudi mati, prišla je z Mestra, stara, majhna in žilava, in mu prinesla nekaj rib, ki jih je ulovil oče v laguni, vendar ni ostala nikdar delj kot uro, s hrupnim toplim starčevskim glasom je modrovala o Rosi, njegovi sestri, ki je delala na tekočem traku tovarne v Mestru, pa o njem, Fabiu, ker ni imel žene in otrok. Večkrat ji je dal denar, ker je vedel, da pogostoma slabo jedo, zlasti

tedaj, ko je stari Piero, njegov oče, naložil malo rib. Takšno življenje, takšno ozadje — bi ju lahko označil z besedo odpoved? Je bil resigniran, ker se mu concitato ni zdel več posebno pomemben? In kaj se mu je sploh zdelo pomembno? Jasna misel se mu je zdelo pomembna in jasno mišljenje je vodilo do izsledka, da so bila revolucionarna gibanja, ki se jih je udeležil, zgubljena in najbrž celo zaman. Nesmiselna ne, vendar zaman. Tako daleč je prišlo, da ljudi, ki so želeli revolucionarno spremembo odnosov, drugi sploh niso več razumeli. Postali so nesodobni, v najboljšem primeru so jih imeli za čudaške zanesenjake, najnovejša moda stoletja se je imenovala cinizem, sodobno je bilo služiti denar in biti ciničen, v tem času je bilo najbolje molčati in čakati, ni bilo potrebe po Massarijevem bojevniškem zanosu in jezi. Stile concitato je bil slab slog. Sicer pa, je razmišljal Fabio, je bilo Massarijevo mnenje o Monteverdiju v bistvu napačno. Morda je Monteverdi svoje odkritje concitato res imel za pomembno, toda le redki umetniki so lahko presodili, v čem je njegova moč in niso slutili, kaj prevzema ljudi, ko so poslušali, brali ali gledali njihova dela. 'Orfej', na primer, prav zanesljivo ni bil bojevita, jezna ali zanosna opera, bil je temna, tiha, tleča in otožna opera, Fabio je med listanjem naletel na oznanilo, ki ga Orfeju v drugem dejanju pri-

Alfred Andersch

RDEČELASKA

nese znanivka. Prebral je prav preprosto besedilo: 'Prihajam k tebi, Orfej, kot nesrečna znanivka strašne in žalostne usode: tvoja lepa Evridika je mrtva', spet dvignil violino in zaigral tremolo v C-duru, ki so ga violine spletale krog oznanila. In kakšno je bilo Monteverdijevo stališče? Nikakršnega strastnega izbruha, nasprotno, pretrgal je C-dur in vpeljal orgle in kitaron s sekstakordom v cisu, tako je nastal vtis čarne žalosti. Pravljen odmev na vest o hudi katastrofi. To je bilo torej tako imenovano večno v umetnosti: ker je nekdo leta 1606 pravilno našel odzven na misel katastrofe, je imela njegova glasba še danes veljavo. Monteverdi je doživel kugo v Benetkah. Pisal je glasbo za čase, ko je vladala kuga, ko je umrla Evridika, za čase, ko so revolucije propadale in bodo ljudje vrgli vodikovo bombo.

Franziska, popoldne

»Zatem si s teboj ne bom prav nič ogledala,« mu je odgovorila. Odložil je kozarec s konjakom, ne da bi pil.

»Kaj je narobe?« je vprašal.

Sedela sta v Biffiju, prehladno je bilo, da bi sedela zunaj, skozi velikanska okna sta gledala ljudi. Zjutraj sta imela pogovore z ljudmi iz Montecatinija, po kosilu je Franziska legla,

medtem ko je Herbert odšel na sprehod, nikoli se ne sprehaja, obiskuje pozne sloge, pozne sloge in zgodnje sloge in srednje sloge in svoj lastni slog, samega sebe ogleduje, nekoč sem govorila s profesorjem Moellerjem o umetnosti zgodovini, Moeller je bil stvaren, za trenutek sem spoznala, čemu koristi umetnostna zgodovina, Moeller je dejal, da je uporabna pomožna znanost, toda Herbertu pomeni nekaj posebnega, stvar, ki ustreza njegovemu samoljubju, podobno kot njegove obleke ali način pogajanja, zjutraj odstotki z Montecatinijem, popoldne pa pozni slogi s Solarijem, vse je estetika, umetnost, igra, tako lahko daleč prideš, toda v resnici ne preveč, tako kot Joachim, zato je Herbert le zastopnik, estetki so zastopniki, estetki so trgovski potniki, medtem ko je Joachim šef, podjetnik, Joachim se ni nikoli ukvarjal z estetikom, temveč vselej le s silo.

»Toda nekaj je le s narobe, mar ne?«

»Pravkar sem razmišljala o Joachimiu,« je odgovorila Franziska.

»Ah, tako,« je dejal Herbert. »Prosim, oprostite, pri tem te ne bi hotel motiti.«

»Saj me ne motiš. — Pri tem,« je pristavila. Sovražno jo je opazoval.

»Če meniš, da moraš spet zaigrati femme fatale — prosim!«

Ena njegovih najdražjih besed, beseda, ob kateri dobi njegov glas uživavski prizvok. Sem res to, čemur pravijo femme fatale? Dvignila je pogled k fantastično prenakopičenemu okrasju galerije; ko ga je spustila, se je srečal s pogledom moškega, ki je sedel pri mizi v Biffiju ob ekspresu in očitno bral 'Corriere'. Življenje fatalne ženske: tajnica in tolmačica, izprašana v treh jezikih, angleščini, francoščini in italijansčini, nekaj prijateljev, nekaj potovanj v tujino, zatem služba pri Joachimiu, njegova ljubinka (s 26), ker me po treh letih ni nameraval poročiti, sem sprejela ponudbo Herberta, Joachimovega prijatelja in vodje izvoznega oddelka, bilo je kljubovanje, za Herberta pa posebna vrsta estetsko-poslovnega načrta, to sem medtem spoznala in posebna vrsta obojestranske perverzности, kakor se je izkazalo kasneje, po treh letih, zdaj jih imam 31, in kako bo vnaprej, kako bo vnaprej, vsekakor ne več tako, nenadoma je vse dobro vedela, medtem ko se je izmaknila tujčevemu pogledu in povesila oči k skodelici čaja, ki je stala pred njo na mizi.

»Le to bi rad vedel, čemu si zaradi tega ne moreš ogledati nekaj lepih reči,« je slišala Herberta. »San Maurizio, na primer, bi bil zate najprimernejši, če si takšne volje.«

»Tako okusen je, kajne?« je vprašala.

»Da.« Očitno je sklenil preslišati posmeh v njenih besedah. »Zmagoslavje Solarijevega dobrega okusa.«

»Torej tudi tvojega smisla za okusno.«

»Nemogoča si, Franziska,« je rekel.

»Pojdi vendar h gospodu Solariju,« je rekla.

»Tukaj ostanem. Galleria se mi zdi lepša kot tvoja umetnostna zgodovina.«

»Galleria je odvratna.«

»Saj si se vendar tako navduševal nad Steinbergovimi risbami, se še spominjaš?«

»Steinbergove risbe Gallerie so čudovite, toda Galleria sama je odvratna.«

Začudena ga je gledala. Nosil je rjavo obleko, kupljeno pri Meyersu v Kraljevem drevo-redu, in ozko vijoličasto volneno ovratnico, ki jo je pred nedavnim kupil pri Beale and Immanu v Bond Streetu. Noge je prekrižal, roke, vrat in obraz so bili rjavi, imel je temno polt pa vodene modre oči za brušenimi lečami, pravzaprav je bil vitek, sloke postave, vendar z lahno plastjo maščobe, z upognjeno, malce premeško dlanjo je držal cigareto, belo cigareto med rjavimi, mehкими prsti. Najboljši videz dela vselej doma, ko stoji pred knjižnimi policami svoje knjižnice, tedaj je videti skoraj kot učejak, skoraj kot izbran zaseben docent. Čeprav kaže tako dober videz, ga ženske ne obletavajo. Za to imamo dober nos.

»Odvraten estet si,« je rekla.

»Mislim, da postajaš res neokusna,« je odgovoril. Segel je po kozarcu s konjakom in ga v požirku izpraznil. Ni zrl v Franzisko, temveč pobliskoval z lečami nekam in prazno.

»Dovolj dober okus imam,« je rekla, »da vidim, kako si ogaben.«

Dragi mladi bravci!

Morda danes, za mlajše učence pa čez nekaj dni, bo zadnjikrat v letošnjem letu pozvonil šolski zvonec. Se zadnji pogovori o spričevalih, ocenah... potem pa se bodo šolska vrata zaprla za vse poletne mesece. Klopi bodo ostale tihe in mrzle.

In vi dragi pionirji? Ste bili pridni in vestni med letom? Ce ste bili, potem se vam bo to prav gotovo bogato obrestovalo. Eni boste odšli na morje, drugi v planine, v domove, pod šotore ali pa boste sonce in zrak, veselje in brezskrbno mladost uživali ob vaškem potoku, na travniku, prebirali boste zanimive knjige itd., itd.

In takrat, ko boste preživeli kaj takega, veselega, zanimivega, pa tudi žalostnega ali neprijetnega, za trenutek vzemite v roke svinčnik in opišite nam dogodek, spomnite se, da morda tudi vaše sošolce, prijatelje ali vrstnike zanima,

**mlada
rast**

kako preživljate svoje počitnice, in bodo tako lahko v **MLADI RASTI** zvedeli o vaših poletnih dogodivščinah.

Mnogo veselja in zabave na morju, v planinah ali doma!

Kaj nenavadno srečo je imel član ribiške družine v železnikih (ni hotel da bi objavili ime), ki je prejšnjo nedeljo ujel v Selščici 85 cm dolgo in 6,60 kg težko postrv — krizanko. Ker ni pričakoval tako velikega plena, je bil malce v zadregi, kako ribo odpeljati. Brž se je znašel kot kaže slika in je na prtlačniku veselo odpeljal plen domov.

Tekmovanje o znanju iz cestno prometnih predpisov v Prešernovem gledališču. Na sliki so vodje posameznih skupin

Gumijasti plavi obroč

Ježek se pripravlja, da odide na morje, skače po dvorišču in se ponaša.

»Dobro,« mu pravi Peter, »pa znaš plavati?«

Ježek najprej debelo pogleda, nato pa se začne valjati od smeha.

»Plavati? Ha! Nič lažjegal! Razen tega pa imam tudi gumijasti obroč za plavanje.

Ježkov obroč je plav in morje je tudi plavo. Ježek se je čutil velikemu in silnemu morfu, s spoštovanjem je snel slamnati klobuk in se globoko priklonil. Sprehaja se z očkom po obali, gleda parnike in galebe in dela razne vragolije, prepolni sebe in sonca.

»V redu,« pravi očka, »pojdiva na kopanje.«

Prideta na kopališče in tam je peska, da je veselje. Ježek caplja po produ, skače po vodi, oblizuje slane prste in kriči, zabava se, maže se z mokrim peskom, išče školjke, škropi z vodo deklice in očka... nato pa zagleda dečka, ki skače na glavo. — »Ha!« — pravi. »Nič lažjegal!«

»Toda, ti vendar ne znaš skakati,« ga opozori očka.

»Da jaz ne znam?« se povesele Ježek. »In to pravite vi meni, tovariš?«

»Vam,« se nasmeje očka. Ena, dva, tri in Ježek si nadene gumijasti obroč ter se postavi na steno, kjer so zbrani skakavci.

»Uha!« zakliče hrabro Ježek in na glavo skoči v morje.

Ko pa se je znašel z glavo navzdol, mu je obroč zdrsnil na noge! Obroč drži noge na površini, a glava je ostala pod vodo.

Brcal in brcal je Ježek, stopal z nogami okoli sebe in komač jih je izmotal iz obroča; sedaj maha z rokami po vodi, a obroč plava daleč od njega.

K sreči je priskočil očka in ga izvlekel na obalo.

»Kaj je, tovariš,« pravi očka, »da se vam ni kaj zgodilo?«

»Bodi tiho,« grobo odvrne Ježek in pljuje slano vodo. Pripravljen je, da prav sedaj zajoka — tako mu je težko;

toda ponos mu tega ne da. »Opozoril sem te« — mu pravi očka.

A Ježek je pravi junak. Ne da se. Malo je važen, uporen pa tudi hraber.

— »Uha... — zakriči — skakati! To ni vendar nič!«

To reče in skoči na noge, steče na steno in se brez obroča, kot žaba, vrže v morje. Očka za njim, toda Ježek se sam izmotava, vihti z rokami po vodi, polno pen je okoli njega. Ko zaprepade očka pride do Ježka — ta plava.

— Glej ga, glej! pravi očka Ježku.

Preteklo je dvajset dni in naš malček se vrne domov. Sopiri se po dvorišču in navdušeno govori:

»Obroč, phi! Nisem se ga niti dotaknil! Poklonil sem ga očku, da slučajno ne bi utonil...«

Otroci so ga zavidljivo ogledovali, a Peter kima z glavo in misli: »Iz tega Ježka bo še velik človek.«

In morda tudi bo — kdo ve.

Ekipa mlajših pionirjev z osnovne šole na Trati pri Škofji Loki, ki si je priborila prvo mesto na republiškem šahovskem tekmovanju v Ljubljani

Moj oče - narodni heroj

Oče mi je že večkrat pripovedoval, kako se je boril za svobodo.

Bilo je leta 1944, ko so se partizani 3. dalmatinske čete pomikali proti Sutjeski. Četo je vodil moj oče. Zelo je moral biti previden. Ko so se partizani pomaknili v kanjon med reki Pivo in Taro, je sovražnik za to zvedel in poslal nadnje svojo četo. Partizani tega niso vedeli. Mala partizanska četa ni mogla

kljubovati Nemcem. Ti so jih napadli iz zraka. Partizani so bili slabotni, ker že več dni niso jedli. Oče se je hotel rešiti. Naenkrat je za seboj zaslislal slaboten glas:

»Vinko, ubij me!«
Moj oče je partizana optal na ramena. Oba sta se srečno rešila. Za mnoge dokaze hvarbrosi je moj oče imenovan — narodni heroj.

Jolanda Grabnar, 6. razred osn. šole Preddvor

Sprehod

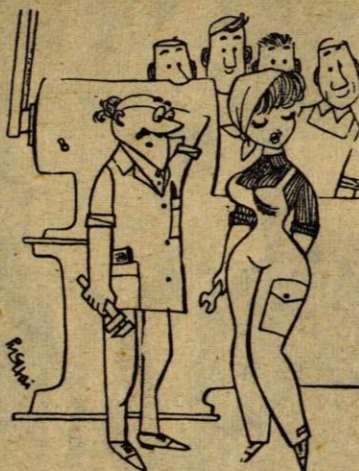
— To je zadnjikrat, da grem s teboj na sprehod!

Neverjetno

— Moj mož je velik lažnjivec, skuša me prepričati, da mi verjamem tudi takrat, ko ve, da lažem!

Na delovnem mestu

— Naj vas ne moti dejstvo, da sem ženska. Ravnajte z menoj kot z žensko!

HOROSKOP

velja od 15. do 22. junija 1963

OVEN (21. marca do 20. apr.)
Nedeljsko doživetje ne bo brez žrtev. Vsa razmišljanja in želje o dopustu so zaman, zakaj to odloči denarnica. Voda te osveži...

BIK (21. aprila do 20. maja)
Ukvarjaš se s težkimi problemi in jih razvozlaš. Utrdiš majavo ljubezen; dobro piješ in ješ. Brez strahu — spomin te ne uniči, lahko pa ti škoduje jezik sebične osebe. Skrajna previdnost.

DVOJČKA (21. maja do 20. junija) Tisto, kar te gloda, ni piškavega oreha vredno. Če prej ne, se čez čas preda je to res. Neko darilo pride kasneje in te gane.

RAK (21. junija do 22. jul.)
Brez spraševanja zveš vse o pravem času. Dobro izpelješ nameravane spremembe doma in v službi. Torkovo priznanje te prevzame.

LEV (23. julija do 22. avg.)
Brez zamere, če te bodo spominjali na pozabljeno dolžnost. Spasni znanaj ti pripravljajo imenitno nedeljo, ki je zlepa ne pozabiš: do petka preganjaš »mačka«. Pomilovali te bodo.

DEVICA (23. avgusta do 22. sept.) Nekdo se je zaklel, da te osreči ob vsej svoji boječnosti. Preveč se ženeš za dvema ciljema hkrati! Molčečnost in spraševanje ti bo v nadlego.

TEHTNICA (23. septembra do 22. oktobra) Spoznaš ljudi, ki znajo zaslužiti in tolažiti. V torek zveš za prijetno mnenje, ki ga imajo o tebi, da obžaluješ trgoglavost.

SKORPIJON (23. okt. do 22. novembra) Brez strahu! — Svojem lahko zaupaš, ker te bolj razumejo, kot si misliš. Nevoščljivcem se spretno izogneš. Zalitev po telefonu.

STRELEC (23. nov. do 22. dec.) Nepričakovano se ti približa škodoželjna oseba. Težave na čustvenem področju. Neprijetnosti z uradno osebo.

KOZOROG (23. dec. do 20. januarja) Zagrenjenost zaradi razmišljanja o zvestobi in nezvestobi. To mine s prijetnim obiskom ob obujanju mladostnih spominov pri kozarčku.

VODNAR (21. jan. do 19. februarja) Ukročeni opraviljci pripravljajo maščevanje. Zaman upaš na čudež v nedeljo. Zadovoljstvo v naravi.

RIBI (20. febr. do 20. marca)
Nove obveznosti ti proti pričakovanju požro več časa, zaradi česar zanemariš osebne obveznosti. Navdušiš se za tiho sprehajanje v dvoje in učenje. Pozor: nekdo pristavlja piškarec k svojemu ljubcu.

Velikodušno

— Odhajam k svojemu možu!

Nesreča

— Ne dramtiziraj, povej po pravici, kaj se je zgodilo!

Lep zgled

— Vsi najdejo kakšen način da pridejo do denarja, razen tebe!

Prepir

— Videti je da sta se pomirila!

Pred vstopom

— Ali si prepričan, da se tako pravilno uporablja vrh pri plezanju!

Dober dan, teta štokrlja! Prišla sem, da ti čestitam k pomladu in da te vprašam, kako si preživela zimo. Ali si imela dovolj premoga, da si si grela svoje nožice. Mi ga nismo imeli in smo zato uporabljali električni tok, a to je dražje kot premog, pravi mama... A očka pravi, naj nikar ne blati oblasti, če železnica zaradi objektivnih vzrokov nima vagonov...

smejala, ko mi je babica pokazala Rdečo kapico in televizijo. A to je bilo pozneje, ko sem pet jokala, ker se je očka prepiral z mamo. Očka ima rad mene in mamo, a je včasih utrujen in je jezen, ker si ne more odpočiti. Vsi živimo v eni sobi: očka, mama, babica, očkova inspiracija. Ni bilo prav, teta štokrlja, da si me prinesla, še preden smo dobili novo stanovanje. Očka zaradi mene ne more kom-

Prosim te, teta štokrlja, nikar mi ne prinesi bratca. Mama pravi, da ga boš kmalu prinesla, ampak da to ni po planu. Počakaj še malo. Če ga sedaj prineseš, mu bom moral odstopiti svoj voziček in se preseliti v babičino posteljo. Toda ona ponoči piska kot raketa in ne bom mogla sanjati lepih sanj... Prosim te, štokrlja, počakaj še nekaj let. Babica je v časopisih brala, da bomo v prihodnosti dobili stanovanje. A časopisi vedno uganemo, kaj se bo dogajalo v prihodnosti in zato te še enkrat prosim: nikar ne hiti. Nič nikar ne kerbi, svojim otrokom na ulici bom rekla, da ima ekspres-štokrlja z mojim bratom 300 minut zamude...

Eh, kliče me babica. Zbogom, štokrljica. Nikar se ne jezi, saj se nisem jezila nate. Samo malo sem se pogovarjala s tabo. Uh, kakšna si! No, dobro, pa bodimo odkriti! Vem, da me nisi ti prinesla. Mama me je rodila pred dvema letoma v avtobusu proti Vrtnjački Banji. Ti nisi kriva, ampak razumi: moram se nekemu pritožiti, če očka nima stanovanja. A kar zadeva brata, ima že sedem mesecev. Prav gotovo pride tudi brez tvoje pomoči... Eh, blagor tebi štokrljica, ker nimaš babice, ki ponoči piska!

Bora Oljačič

Deklica in štokrlja

Zakaj se oziraš? Jaz sem, Vesna! Spomni se, da si me ti prinesla v našo stvarnost! Tistale na klopi je moja babica. Ne ta, tista druga, ki se pogovarja z rožami. To je edina babica na svetu, ki se zna pogovarjati z rožami. Ali jo poznaš? Saj si me njej izročila v zavoju neke sobote, ko je bil očka na koncertu, mama pa v bolnici. Zaradi mame sem se tudi jokala, a potem sem se

ponirati. On je optimistični skladataelj, toda vedno, kadar dobi navdih, se začnem jokati in zato včasih sklada žalostno glasbo, kar pa ni prijetno za uho, ker violina in flavta jočeta. Veš, za veselo muziko lahko kupi premog in električni tok in zato je bud, ker si me prinesla prekmalu. Tudi na babico je bud, čeprav nje ni prinesla tvoja babica...